

ОТЧЕТ

БГ

2014

Проект LIFE08 NAT/BG/000281

ОПАЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ГОРИ В 10 ПАРКА

Опазване и възстановяване на 11 типа природни
местообитания край реки и влажни зони
в 10 Натура 2000 места в българските гори

ДАННИ ЗА ПРОЕКТА

ПРОЕКТ LIFE08 NAT/BG/000281

Опазване и възстановяване на 11 типа природни местообитания край реки и влажни зони в 10 Натура 2000 места в българските гори.

www.wwf.bg/what_we_do/protected_areas/10parks

ДОНОР НА ПРОЕКТА:

Програма LIFE+ (финансовият инструмент за околна среда на ЕС).

ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ:

януари 2010 г. – юни 2014 г.

ОБЩА СТОЙНОСТ:

1 236 834 €, в т.ч. 615 199 € съфинансиране от ЕС

ПАРТНЬОРИ:

Изпълнителна агенция по горите, WWF, дирекциите на 10 природни парка: „Българка“, „Витоша“, „Врачански Балкан“, „Златни пясъци“, „Персина“, „Рилски манастир“, „Русенски Лом“, „Сините камъни“, „Странджа“, „Шуменско плато“, Горска семеконтролна станция София и Тополово стопанство Пазарджик.

ЦЕЛИ

Целта на проекта бе да подобри природозащитното състояние на 10 защитени зони за природните местообитания, стопанисвани от Изпълнителна агенция по горите (ИАГ) чрез опазване и възстановяване на 11 типа природни местообитания край реки и влажни зони в горите. Общата площ на целевите местообитания, опазени или възстановени е около 21 000 ха. Задачата бе опазването на териториите да се постигне чрез поставяне на специализирана инфраструктура (огради, скари, мостове, туристически кътове) за да се ограничи човешкото влияние (достъп на хора и преминаване на превозни средства), чрез премахване на отпадъци и информиране и образование на посетителите за защитените природни местообитания. Задачата възстановяване на защитени типове горски местообитания бе планирана да се осъществи чрез премахване на чужди видове и чрез засаждане на местни видове и храсти.

Подобряване качеството на няколко типа местообитания трябваше да се постигне чрез връщане на защитени растителни видове характерни за съответните целеви местообитания.

В България има ограничен опит в управлението и възстановяването на крайречни и влажни местообитания. Настоящият проект даде възможност за натрупване на опит и неговото споделяне чрез разпространение на добрите практики за опазване и възстановяване на местообитания от защитени зони стопанисвани от ИАГ, за да се имат предвид и в останалите Натура 2000 места в страната.

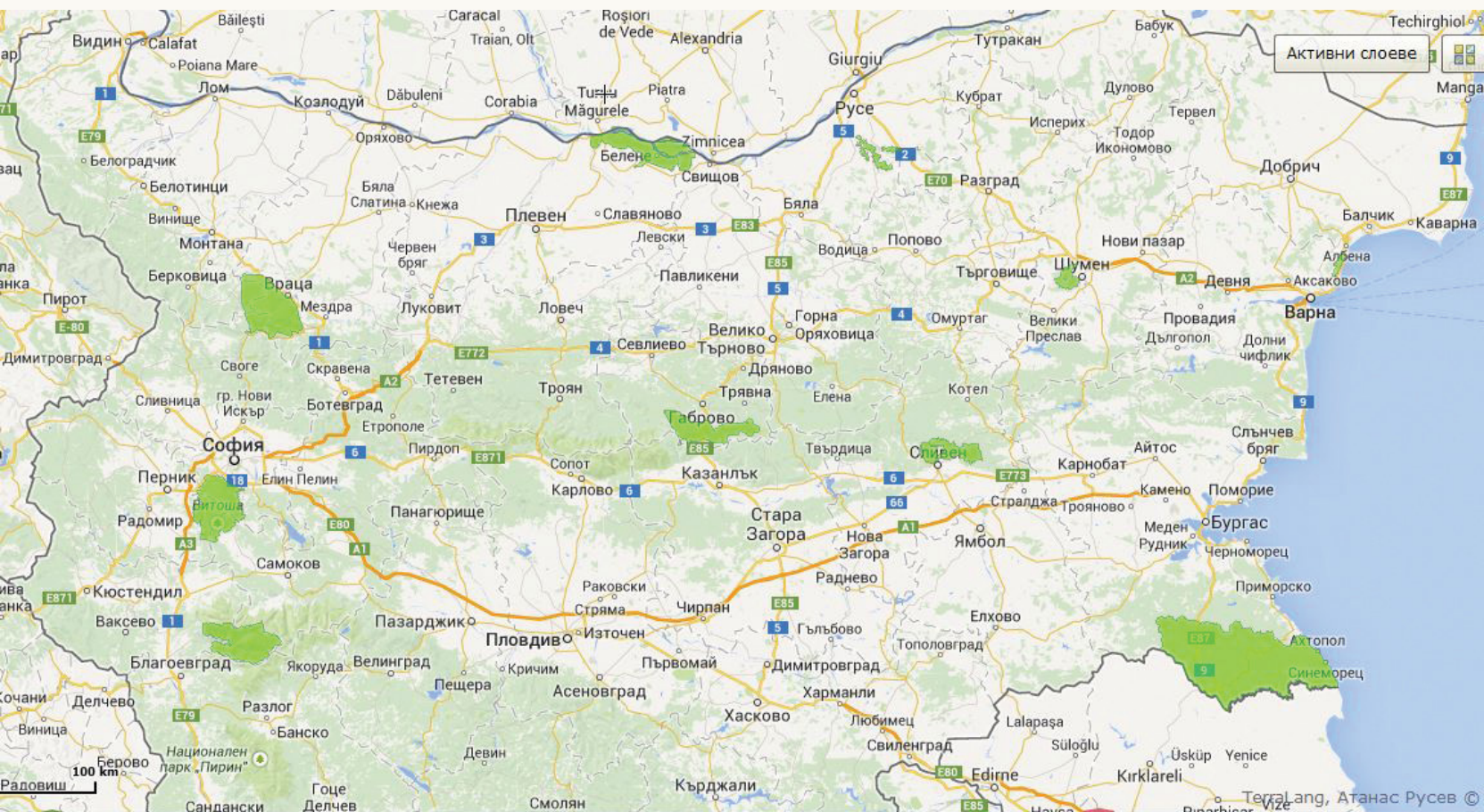
Друга важна цел бе формирането на знания и по-добро разбиране за Натура 2000 сред специализираната аудитория и широката общественост, както и подобряване на експертния капацитет на партньорите и различни заинтересовани страни.

ТЕРИТОРИИ НА ПРОЕКТА*

Природен парк		Защитена зона от мрежата Натура 2000
1	Българка	Българка, BG0000399
2	Витоша	Витоша, BG0000113
3	Врачански Балкан	Врачански Балкан, BG 0000166
4	Златни пясъци	Златни пясъци, BG0000118
5	Персина	Персина, BG0000396
6	Рилски Манастир	Рилски Манастир, BG0000496
7	Русенски Лом	Ломовете, BG0000608
8	Сините Камъни	Сините камъни, BG0000164
9	Странджа	Странджа, BG0001007
10	Шуменско плато	Шуменско плато, BG0000382

* Природните паркове, освен защитени територии по смисъла на националното законодателство, са част от европейската екологична мрежа Натура 2000.

КАРТА НА ПРОЕКТА

РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОЕКТА

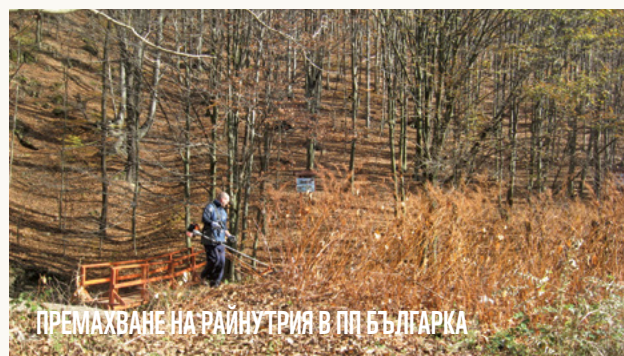
- Възстановени 5 типа горски местообитания чрез засаждане на фиданки от местни видове на обща площ от 806 дка в 7 природни парка.
- 3 чужди вида премахнати на площ от 434 дка в 4 парка.
- Новосъздаден маточник от черна топола и бяла върба на площ от 20 дка.
- Възстановени 13 вида редки растения, характерни за 4 типа местообитания в 4 парка.
- 1441 дка млади гори, отгледани по Саарландския метод в природен парк Странджа.
- 11 типа местообитания защитени чрез създадена нова паркова инфраструктура: 17 туристически къта, 1 туристически маршрут, 25 малки дървени моста, 123 информационни табели, 246 пътуващи знаци, 70 забранителни знаци, 735 огради, 380 м дървени скари. Ремонтирана паркова инфраструктура: 1 туристически маршрут, 10 дървени моста.
- Провеждане на дни за почистване на природните паркове през 3 поредни години с участие на 9400 доброволци и събрани 36 тона отпадъци от парковете.
- Над 10 обучения на горски собственици за устойчиво горско стопанисване.
- 3 поредни години въздушни снимки на местата, обект на проекта.
- Пътуваща изложба на дейностите по проекта в 10 града на страната.
- Осигурена лабораторна апаратура за извършване на изoenзимен анализ; осигурен трактор и прикачен инвентар за обработка на тополовите вкоренилища и маточник

ПРЕМАХВАНЕ НА ЧУЖДИ ВИДОВЕ

ЯПОНСКА РАЙНУТРИЯ В ПРИРОДЕН ПАРК „БЪЛГАРКА“

Разпространява се масово по река Сивяк. Методите за премахване включваха косене на едни и същи площи 24 пъти годишно в рамките на 3 години. В резултат беше спряно разпространението ѝ по река Сивяк.

АМОРФА В ПРИРОДЕН ПАРК „ПЕРСИНА“

Видът бе масово разпространен в светлите култури от хибридни тополи на остров Градина, които са изсечени за добив на дървесина. Методите за премахване включваха: изкореняване и разораване на почвата. След почвоподготовка и залесяването на новите фиданки започна отглеждане, което се проведе в рамките на 3 години. След израстване на фиданките аморфата ще се засенчи, което ще потисне растежа ѝ.

БЯЛА АКАЦИЯ (САЛКЪМ)

Планът за управление на ПП „Русенски Лом“ предвижда замяна на акациевите култури в парка с местни горски видове. Акацията бе премахната чрез изсичане на площ от 308 дка, изкореняване на пъновете и разораване на почвата. На нейно място са залесени фиданки. През 2013 г. и 2014 г. се извърши отглеждане чрез окопаване, косене и механизизирана обработка на междуредията, което премахна повечето издънки. В ПП „Златни пясъци“ бе премахната акация на площ от 4 дка.

ЧЕРНА ЕЛША / ВРАЧАНСКИ БАЛКАН

ЯВОР / СИНИТЕ КАМЪНИ

ПОЛСКИ БРЯСТ / РУСЕНКИ ЛОМ

ДЪБ / ПП ПЕРСИНА

БУК / СИНИТЕ КАМЪНИ

СРЕБРОЛИСТНА ЛИПА / РУСЕНКИ ЛОМ

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И ОПАЗВАНЕ НА ГОРСКИ МЕСТООБИТАНИЯ В 7 ПАРКА

чрез залесяване с местни дървесни
и растителни видове, характерни за
целевите местообитания на обща
площ от 806 дка.

ТРИ ТИПА КРАЙРЕЧНИ ГОРИ:

Местообитание	Парк	Площ (дка)	Видове	Място на работа
91E0* Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	„Българка“	42	Черна елша, върба и планински ясен	Поречието на река Сивяк, Територията на ДГС, Габрово
	„Персина“	270	Черна топола, бяла топола, летен дъб, бял бряст	Остров Градина, землището на Драгаш войвода, Територията на ДГС, Никопол
	„Врачански Балкан“	23	Черна топола, черна елша, бяла върба	Лявото поречие на река Искър, недалеч от град Мездра, територията на ДГС, Мездра
91F0 Крайречни смесени гори от <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> или <i>Fraxinus angustifolia</i> покрай големи реки (<i>Ulmion minoris</i>)	„Златни пясъци“	4	Полски ясен	Територията на ДГС, Варна
92A0 Крайречни галерии от <i>Salix alba</i> и <i>Populus alba</i>	„Витоша“	5	Бяла върба	Горното поречие на река Струма над село Чуйпетлово, територията на ДПС Витошко-Студена
	„Сините камъни“	3	Бяла върба	Местността Язовир „Асеновец“, ДГС - Сливен
			Общо	347

СКЛОНОВИ ГОРИ:

Местообитание	Парк	Площ (дка)	Видове	Място на работа
9180* Смесени гори от съюза <i>Tilio-Acerion</i> върху сипеи и стръмни склонове	„Ломовеце“	308	Цер, сребролистна липа, полски бряст, планински ясен	На територията на ДДС Дунав - Русе
	„Българка“	64	Бук, зимен дъб, явор и сребролистна липа	На територията на ДГС Габрово
	„Сините камъни“	30	Бук и явор	Местността Даулите, на територията на ДГС, Сливен
			Общо	402

© Тодор Карамиев

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА КЛЕК В ПРИРОДЕН ПАРК „ВИТОША“

СЕМЕНАЧЕ НА КЛЕК

Клекът задържа снега по-дълго преди топене, като по този начин регулира задържането на водата и предпазва склоновете от ерозия. Някога планината е била покрита с обширни площи от клек, но са

ги изгаряли за пасища. Днес има малко клеково петно в района на х. „Алеко“ и на още няколко места. По неизвестни причини клекът там не се самовъзобновява.

Първоначално бяха отгледани фиданки от семена и бяха засадени на две места на обща площ от 57 дка в землището над село Чуйпетлово и в района на хижа „Алеко“. Залесяването с фиданки от южната страна претърпя неуспех, а от северната страна

прихващането е много по-успешно. За това от южната страна тествахме засяване на семена през пролетта на 2013 г. Семената поникнаха

и след лятото и зимата бяха в много добро състояние. Тестът се оказа успешен и през 2014 г. засяхме още семена.

ОТГЛЕЖДАНЕ НА МЛАДИ ГОРИ В ПРИРОДЕН ПАРК „СТРАНДЖА“

Паркът опазва един от най-големите нископланински непрекъснати горски масиви в Европа. Естественото възобновяване на гората е много добро и не се налага залесяване, за това се работи за подобряване на качеството на гората. Подбран бе нов, природосъобразен метод за стопанисване на млади гори, известен като Саарландски метод.

Саарландският метод има голям потенциал в България, защото в страната има големи площи с млади гори, методът е с ниски разходи, гарантирано опазва постоянната горска покривка и екосистемните функции на гората. Неговата цел е производство на висококачествена дървесина с минимални средства и спазване на високи стандарти за опазване на природата. Разходите са минимизирани: няма залесявания, които са скъпи дейности, а се разчита

на естествено възобновяване. Един обучен лесовъд може да отгледа до 5 пъти по-голяма площ на ден в сравнение с масово наложените системи.

При Саарландския метод се избират така наречените „дървета на бъдещето“. За да натрупа необходимите показатели, едно такова дърво може да се отглежда за срок от няколко десетилетия, в зависимост от екологичните му характеристики. При сечите се отстраняват единствено дървета, които се явяват непосредствени конкуренти на избраното дърво, а околните се запазват, защото осигуряват неговата механична устойчивост при екстремни климатични явления. Тестът в Странджа през 2011 г. показва, че по нито едно от избраните дървета на бъдещето нямаше поражения въпреки снеголома, който порази доста други дървета.

МАТОЧНИК ОТ ЧЕРНА ТОПОЛА И БЯЛА ВЪРБА

- В Тополово стопанство Пазарджик, бе създаден маточник от черна топола и бяла върба на площ от 20 дка. От маточника добихме резниците за производство на фиданки от черни тополи, които използвахме за залесяванията в предвидените за възстановяване местообитания.
- Той вече е използван по природозащитни проекти и е на разположение след края на проекта за производство на резници и за други природозащитни проекти.

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА РЕДКИ РАСТЕНИЯ

© WWF-Canon / Michel GUNTHER

ПРИРОДЕН ПАРК „ПЕРСИНА“ / ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА BG0000396 „ПЕРСИНА“

Ключов обект на опазване тук са блатата на територията на остров Белене (остров Персин). Характерните за него растения бързо намаляват, а някои изчезват след изграждането на дига по целия остров през 1970 г. и последвалите промени във водния режим.

Блатата бяха частично възстановени благодарение на проект за възстановяване на

естествения режим през 2009 г. За пълното възстановяване са нужни и типичните растения, важни за опазването и на много видове животни. Предвид бавното възстановяване и контролирано постъпване и изпускане на дунавските води в блатата, подпомогнахме възстановяването чрез внасяне на 5 вида растения от други територии, където те се срещат.

Основното предизвикателство в работата с водните видове на Персина бе, че към момента на изготвяне на програмите за възстановяване на петте вида блатата не бяха пресъхнали. Изключително сухите и топли лета на 2012 и 2013 г. доведоха до пресъхване на водните обекти. Основната мярка за преодоляването на този проблем беше набавянето на репродуктивни материали, разпределено на няколко пъти във времето, и засаждането им на различни места.

Бялата водна лилия

Тя е изчезнал вид от Персинските блатата, въпреки че в близкото минало там се е намирало най-голямото ѝ находище в България. През 2011 г. събрахме коренища от защитена местност „Блатото Малък Преславец“ и ги внесохме в блатото Песчина. През 2012 г. е регистрирано първото цъфтящо растение. Въпреки пресъхването на блатото през есента на 2012 и 2013 г., растенията оцеляха и през пролетта на 2014 г. отново регистрирахме цъфнала водна лилия.

Жълта водна лилия

До 2003 г. в централния

отводнителен канал на Беленската низина се е срещала малка популация от жълта водна лилия. След това не е потвърдена и видът се счита за изчезнал в парка. През 2012 и 2013 г. бяха взети коренища от река Велека в Странджа и бяха внесени в блатото Песчина. И през двете години блатото пресъхваше и растенията не оцеляха.

Последната група коренища, бяха поставени в един от каналите край Белене, който не пресъхва. Мониторингът показва, че индивидите там са оцелели след изминалата зима. При подходящи условия се предвижда да се вземат жизнени растения и да се пренесат в блатата на острова.

Дяволски орех

До 2006 г. значителна популация се е срещала в централния отводнителен канал на Беленската низина. Днес е запазена популация в района на т.нар. ХТК, но не и в блатата на остров Белене. През 2012 и 2013 г. пренесохме розетки от дяволски орех в блатото Песчина.

Четирилистно разковниче

До 2004 г. е имало малка

популация в централния отводнителен канал на Белене. През 2010 г. тя не е потвърдена и вероятно растението е изчезнало от парка. През 2011 г. в блатото Песчина пренесохме индивиди от отводнителния канал край с. Обнова. След пресъхването през 2012 г. растението не бе установено, и внесохме допълнителни растения.

Популациите на двата вида са много динамични, а успехът на внасянето още не е потвърден, за това експертите на дирекцията на Природен парк „Персина“ продължават мониторинга.

Алоеvidен стратиотес

Не е известно да се е срещал в Персинските блата, но в миналото е имал по-широко разпространение по р. Дунав. Негативните промени във

водния режим са причинили значително стесняване на разпространението само до едно сигурно находище - в поддържания резерват „Сребърна“. Ако по някаква причина тази единствената популация изчезне, това би било загуба за цялата страна.

През 2011 г. бяха взети растения от „Сребърна“ и бяха пренесени в блатото Песчина. След пресъхването през 2012 г. тези първи растения изчезнаха. Втора група растения бяха поставени през 2013 г. в изкуствената влажна зона на острова, която до този момент не беше пресъхвала. Установено е почти 100% прихващане и 130% прираст. Създаването на втора жизнеспособна популация бе важна цел и изключителен успех на работата по проекта, тъй като към момента никой досега не е работил с този вид.

ПРИРОДЕН ПАРК „РИЛСКИ МАНАСТИР“

Тис

Тисът е застрашен вид. Той е едно от редките вечнозелени растения, което съществува във флората на парка от преди заледряванията. За да се подпомогне популацията

му в този природен парк бяха взети резници от естествените му находища в парка и бяха отгледани в разсадник. Залесяването на вкоренените резници се извърши в района на Кирилова поляна през пролетта на 2013 г. Резултатите

през 2014 г. показаха много добър успех на прихващане – 95%, вследствие на правилния избор на мястото за залесяване, добрата почвоподготовка и последвалите отглеждания.

Балканска (панчичева) пищялка и рилски ревен

Панчичевата пищялка се среща само на Балканския полуостров и е част от консервационно значимите видове на територията на парка.

Рилският ревен е един от най-редките видове в България, среща се само в Рила. Той се възобновява трудно и за него има специфични екологични изисквания. Задачата ни бе попълване на определени популации на двата вида, като част от влажни местообитания 6430 Хидрофилни съобщества от високи тревы в равнините и планинския до алпийския пояс. Направихме го по два метода.

Първият метод е събиране на семена и засяването им на подходящи местообитания. Семената поникнаха и младите растения бяха жизнени. По втория метод (събиране на семена и производство на разсад в разсадник) бяха произведени 550 броя млади

растения от панчичева пищялка и 310 от рилски ревен, а през 2013 г. бяха засадени в района на Рилска река. Засадените индивиди показаха висок процент на прихващане. Проверката, направена през май 2014 г., показва, че част от площадките са изровени от диви животни. Възстановяването на рилския ревен и панчичевата пищялка бе най-успешно чрез подсилване на популациите с директно подсяване на място. Мониторингът продължава.

Рилска иглика

Видът е български ендемит, който съществува отпреди заледряванията. Задачата ни бе попълване на определени локални популации от рилска иглика като част от местообитание 7140 Преходни блата и плаващи подвижни торфища. Производството на разсад от семена за възобновяването на този вид се оказа неуспешно. Успех се постигна чрез разделяне на коренища и засаждане на 100 броя растения в района на язовир „Калин” и Рибни езера. Установено е 80% прихващане на новозасадените растения.

ПРИРОДЕН ПАРК „СТРАНДЖА“

Тис

Тисът е едно от най-редките вечнозелени растения във флората на ПП „Странджа“. Към момента са установени едва пет индивида, и всички те са мъжки. За това бяха събрани резници от територията на Странджа и от Природен парк „Българка“, където има и женски индивиди. След вкореняването им в разсадник, през есента на 2013 г., 100 бр. бяха посадени. През 2014 г. растенията бяха в отлично състояние. Възстановяване в естествени условия на този вид

в Странджа се прави за първи път.

Странджанска (кавказка) боровинка

Видът съществува отпреди ледниковия период, а в България и Европа се среща само в Природен парк „Странджа“. Целта бе да подпомогнем популацията като част от местообитание 91So * Западнопонтийски букови гори. Той никога не е бил обект на възстановителни дейности и затова тази дейност беше

голямо предизвикателство за нас. Събрахме резници и те бяха вкоренени в разсадник, но в процеса на укрепване загинаха. Тестван бе втори метод: производство чрез тъканни култури. През 2014 г. на подходящи места в парка бяха засадени двадесет индивида. Предстои мониторинг за успешното му прихващане.

Колхидски джел

Терциерен реликт с ограничено разпространение в България и Европа, у нас се среща само в Странджа. Локалните популации на вида са малочислени и върху малки площи.

За това задача на проекта бе подпомагане на популацията на вида като част от местообитание 91 So*. Взеха се резници, които след това бяха вкоренени, но голяма част от тях загинаха. След това изпробвахме размножаване чрез тъканни култури - двадесет индивида бяха засадени по този начин на подходящи местообитания в парка. Предстои мониторинг дали прихващането е било успешно.

ПРИРОДЕН ПАРК „ВИТОША“

Кръглолистна росянка

Тя е рядък вид с ограничено разпространение в Природен парк „Витоша“. Част е от местообитание 7140: Преходни торфища и плаващи подвижни тресавища, което е ключово за опазване в парка. Отнемането на води за питейни нужди и нарушеният вследствие на това воден режим са довели до негативни промени в състоянието му. За това нашата задача бе попълване на популацията на вида.

Бяха събрани 50 кутийки

със семена и след това бяха отгледани в разсадник. От тях се произведеха 180 млади растения и през септември 2013 г. бяха засадени в районите около Черни връх, по поречието на Боянска река и в м. Конярника. През 2014 г. наблюдавахме успешни резултати и имаме положителни очаквания за развитието на растенията.

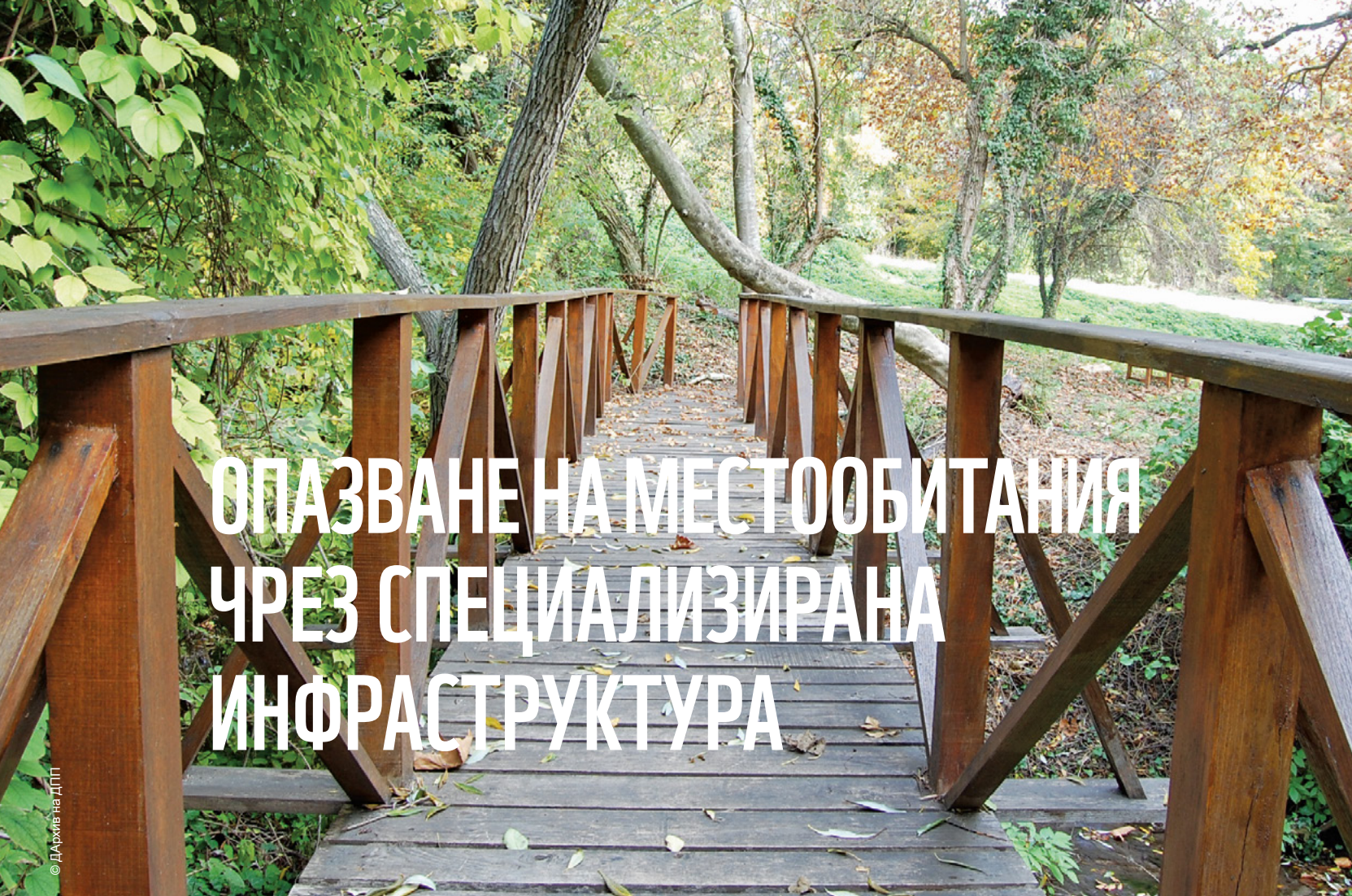
Водна детелина

Срещала се е в приизворните торфища при х. „Боерица“, под Черната скала и вероятно

на други места. Тя е част от местообитание 7140: Преходни торфища и плаващи подвижни тресавища, което е ключово за опазване в парка. Ползването на водните ресурси в парка за питейни нужди и нарушеният вследствие на това воден режим са довели до негативни промени в състоянието на популацията на водната детелина. Тъй като находищата ѝ не са потвърдени от няколко десетилетия насам, се смята, че видът е изчезнал от Витоша. Затова целта на работата бе връщане на водната детелина в парка.

Бяха събрани коренища от 20 растения и от тях произведохме млади индивиди в разсадник. През септември 2013 г. около 70 млади растения от водна детелина бяха засадени в района на Конярника и в района около Черни връх. През 2014 г. наблюдавахме успешно оцеляване след зимата и растенията бяха в много добро състояние. Връщането на изчезнали видове в природата на парк „Витоша“ е един от най-ценните ни резултати.

ОПАЗВАНЕ НА МЕСТООБИТАНИЯ ЧРЕЗ СПЕЦИАЛИЗИРАНА ИНФРАСТРУКТУРА

© ДАРХИВ НА ДГП

Работата по тази дейност бе насочена към предпазване на целевите местообитания от увреждане чрез изграждане на специализирана инфраструктура във всички десет природни парка. Също така целта беше информиране на посетителите за ценността на целевите местообитания и концентриране на посещенията извън чувствителни местообитания в парка.

Резултатите включват изграждането на:

11 типа местообитания защитени чрез създадена нова паркова инфраструктура:

**19 туристически къта,
1 туристически маршрут,
27 малки дървени моста,
133 информационни табели,
246 пътуващи знаци,
70 забранителни знаци,
735 огради, 386 м дървени
скарри и 35,5 м дървени
стъпала, 473 м дървени
парапети. Ремонтирана
паркова инфраструктура:
1 туристически маршрут, 10
дървени моста.**

Конкретните примери включват:

Местообитание в „Шуменско плато“ 7220: *Извори с твърда вода и туфести формации.

За да бъде означено и защитено това рядко и специфично местообитание бяха изградени огради и бяха поставени информационни табели.

Местообитание 7140:

Преходни торфища и плаващи подвижни тресавища в Природен парк „**Витоша**“.

В едно от местата, където се среща това местообитание, бе изградена 90 м дървена скара с информационни табели.

Около нея посетителите могат да видят едни от най-добре

запазените популации на кръглолистната росянка.

Местообитание 3150:

Естествени еутрофни езера се срещат в билните части на Природен парк „**Врачански Балкан**“, където се използват за напояване на овце. В средата на езерцето бе изградена ограда, която да ограничава достъпа на животните до централната му част, като така се осигурява спокойствие на животните и растенията при ниски нива на водата.

ПОЧИСТВАНЕ НА ЦЕЛЕВИТЕ МЕСТООБИТАНИЯ

Във всички паркове извършихме почистване с тежки машини на места с незаконни сметища и натрупани строителни отпадъци. Наред с това, през три поредни години бяха

проведени Дни за почистване на природните паркове, в които взеха участие 9400 доброволци. Те събраха от парковете 36 тона отпадъци. Тенденцията беше към увеличаване на броя на участниците и намаляване на обема на събраните отпадъци. В допълнение във всеки парк бяха поставени по 10 табели с информация, че в природните паркове няма организирано сметосъбиране и сметоизвозване, и че туристите трябва да отнасят боклука със себе си.

КАК ПОПУЛЯРИЗИРАХМЕ ИДЕИТЕ СИ

- Организирахме пътуваща изложба, която представя природните паркове и проектните дейности там. Тя обиколи десетте града, в които са разположени парковите дирекции.
- Проведохме повече от 10 обучения на горски собственици за устойчиво горско стопанисване.
- Създадохме интернет страница на проекта:
www.wwf.bg/what_we_do/protected_areas/10parks
която съдържа всички проектни продукти.
- В рамките на 3 пътувания заведохме журналисти в ПП „Българка“, ПП „Витоша“ и ПП „Странджа“.
- Описахме дейностите и практическия опит от тях в брошура:
http://awsassets.panda.org/downloads/opisanie_na_dejnostite_i_pridobitia_opit.pdf
- Подготвихме мултимедийна презентация с научените уроци:
www.wwf.bg/what_we_do/protected_areas/10parks/documents
- Организирахме три пресконференции и изпратихме пет съобщения до медиите в София. Проведохме общо 20 срещи с журналисти в десетте парка.

ОТГОВОРНОСТИ НА ПАРТНЬОРИТЕ

Изпълнителна агенция по горите - принципал на дирекциите на природните паркове – координиращ бенефициент, осигурява най-големия дял съфинансиране.

WWF - координира дейностите на парковете, отговаря за подготовката на програмите за възстановяване на редки видове, осъществява всички комуникационни дейности по проекта, изготвя отчетите.

Дирекциите на природните паркове – изпълняват всички

преки дейности по възстановяване и опазване на природни местообитания на своята територия.

Горска семеконтролна станция – София – провежда контрол на качеството на репродуктивния материал, подбор на източници за добив на семена и резници за производството на фиданки.

Тополово стопанство Пазарджик - създаде маточник от черна топола и бяла върба.

ДЪЛГОСРОЧНИТЕ ПОЛЗИ ОТ ПРОЕКТА

Най-голямата дългосрочна полза на работата ни е **живото наследство**, което проектът оставя: над 800 дка млади фиданки, които след време ще формират гори от местни видове; върнатите в природата на 4 парка 13 вида редки растения; маточникът, който вече се използва за природозащитни проекти; отгледаните млади гори в Странджа, които в бъдеще ще произведат скъпа висококачествена дървесина и ще осигурят опазена гора.

Паркова инфраструктура

- ще позволи още много срещи на хората с природата, благодарение на изградените мостове, дървените скари, туристическите кътове, а информационните табла още дълго ще образоват посетителите.

С дългосрочен ефект е натрупаният **опит** - както опита за възстановяване на местни видове, така и работата в партньорство – между неправителствена организация и държавна администрация.

Този първи проект по програма ЛАЙФ+ даде увереност на Изпълнителна агенция по горите, която към момента вече е партньор в 4 други проекта, финансирани по програма ЛАЙФ на ЕС.

Всички партньори надградиха своя **експертен капацитет** във възстановяване и опазване на природни местообитания и управление на проекти.

Експертен капацитет надградиха и държавните горски стопанства, а частните дървопроизводителни и дърводобивни юридически лица получиха знания за природосъобразно горско стопанисване.

Ангажирана общественост

- чрез комуникационните дейности и в деня за почистване на природните паркове бяха информирани и ангажирани хилядите доброволци, които познават и имат отношение към природата на природните паркове. Много от тези хора вече оформят мрежа за помощ при конкретни дейности на терен.

ТИПОВЕ ПРИРОДНИ
МЕСТООБИТАНИЯ, ОБЕКТ НА РАБОТА:

3150	Естествени еутрофни езера с растителност от типа <i>Magnopotamion</i> или <i>Hydrocharition</i> ;
3160	Естествени дистрофни езера;
6430	Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и планинския до алпийския пояс;
7140	Преходни блата и плаващи подвижни торфища;
7220*	Извори с твърда вода и тувести формации;
9180*	Смесени гори от съюза <i>Tilio-Acerion</i> върху сипеи и стръмни склонове;
91D0*	Мочурни гори;
91E0*	Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>);
91F0	Крайречни смесени гори от <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> или <i>Fraxinus angustifolia</i> покрай големи реки (<i>Ulmion minoris</i>);
91S0*	Западнопонтийски букови гори;
92A0	Крайречни галерии от <i>Salix alba</i> и <i>Populus alba</i> .

ОПАЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА 11 ТИПА ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ КРАЙ РЕКИ И ВЛАЖНИ ЗОНИ В 10 НАТУРА 2000 МЕСТА В БЪЛГАРСКИТЕ ГОРИ

100%
RECYCLED

806 ДКА

ВЪЗСТАНОВЕНИ ГОРСКИ
МЕСТООБИТАНИЯ
В 7 ПРИРОДНИ ПАРКА

13 ВИДА

ВЪЗСТАНОВЕНИ 13 ВИДА
РЕДКИ РАСТЕНИЯ В 4 ПАРКА

1441 ДКА

ОТГЛЕДАНИ 1441 ДКА
МЛАДИ ГОРИ ОТГЛЕДАНИ
ПО ЗААРЛАНДСКИЯ МЕТОД В
ПРИРОДЕН ПАРК СТРАНДЖА

434 ДКА

ПРЕМАХНАТИ ЧУЖДИ
ВИДОВЕ В 4 ПАРКА

© Michel Gunther

Защо сме тук

За да спрем унищожаването на околната среда и да изградим
бъдеще, в което хората живеят в хармония с природата.

www.wwf.bg